

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 1, April 2017, p. 124-131

Received	Reviewed	Published	Doi Number
12.03.2017	14.04.2017	24.04.2017	10.18298/ijlet.1745

**AN INTERTEXTUAL ANALYSIS: SNOW WHITE AND SNOW WHITE AND
THE HUNTSMAN**

Betül ÖZCAN DOST¹ & Tuğçe Elif TAŞDAN²

ABSTRACT

Text analysis has been one of the areas of interest of researchers throughout history. Analysing texts considering their relations with the other texts, on the other hand, started to be within researchers' field of interest as a result of the developments in the 20th century, and the number of studies in this field has increased since then. Within the concept of intertextuality, no text is considered to be totally original, and the argument that all texts have an inevitable relation with what was said or written before them is supported. Therefore, the relation of texts with what was said or written before them gains importance in intertextual analysis. Within the scope of this study, the concept of text was dealt including films, and the fairytale Snow White, compiled by Grimm Brothers in 1812 from the stories told by the people in the society, and the film Snow White and the Huntsman shot by Hollywood in 2012 were analysed in the light of intertextuality. At the end of the study, it was found out that there were both similarities and differences among the two texts. It was also found out that the similarities were provided by the way of allusion. The presence of similarities found in the study supported the argument that no text is totally original, and it was seen that intertextual analysis provided an important insight in text analysis.

Key Words: Text, intertextuality, allusion.

**METİNLERARASILIK BAĞLAMINDA BİR İNCELEME: PAMUK PRENSES
VE YEDİ CÜCELER İLE PAMUK PRENSES VE AVCI**

ÖZET

Metin incelemeleri tarih boyunca araştırmacıların ilgi alanlarından biri olmuştur. Metinleri birbirleri arasındaki ilişkiler bağlamında incelemek ise 20. yüzyıldaki gelişmeler sonucu araştırmacıların ilgi alanına girmiş ve bu alanda yapılan çalışmalar artmıştır. Metinlerarasılık olarak kavramlaştırılan metinler arası incelemeler bağlamında hiçbir metin tamamen orijinal olarak kabul edilmemekte, her bir metnin kendisinden önce söylenen ve yazılanlarla kaçınılmaz bir ilişki içerisinde olduğu savı kabul görmektedir. Bu sebeple, metinlerarası incelemelerde ele alınan metnin kendisinden önce söylenen ve yazılanlarla ilişkisi önem kazanmaktadır. Bu çalışma kapsamında metin kavramı filmleri de kapsayacak şekilde ele alınmış olup Grimm Kardeşler tarafından halk arasında anlatılanlardan derlenen ve 1812 yılında basılan Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalı ile Hollywood tarafından 2012 yılında çekilen Pamuk Prenses ve Avcı filmi metinlerarası bakış açısıyla incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, her iki metin arasında hem benzerlik hem farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bulunan benzerliklerin araştırma yoluyla yapıldığı tespit edilmiştir. Bu benzerliklerin belirlenmesiyle, metinlerarasılığın hiçbir metnin tamamen orijinal olmadığı yönündeki savının desteklendiği ve metinlerarası incelemelerin metin incelemelerinde önemli bir bakış açısı sunduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Metin, metinlerarasılık, araştırma.

¹ Öğretmen, 19 Mayıs Üniversitesi/Yabancı Diller Yüksekokulu/ betul.ozcan@omu.edu.tr

² Araştırma Görevlisi, 19 Mayıs Üniversitesi /İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü, elif.tasdan@omu.edu.tr.

1. Giriş

Bir metni anlamaya ve çözümlmeye çalışırken o metin hakkında bilmemiz gereken birçok bilgi bulunmaktadır. Metinlerarası bakış açısı bir metni tam ve doğru bir şekilde anlamak ve çözümlmek için bize önemli bilgiler sağlar. Dolayısıyla, bir metni ele alırken onu diğer metinlerle ilişkileri bakımından değerlendirmek önem kazanmaktadır. Metinlerarasılık kavramı da bu noktada devreye girmektedir. 1960'lı yıllarda Julia Kristeva'nın öncülüğünde ortaya atılan ve postmodernist akım çerçevesinde eserleri zenginleştirici bir özellik olarak görülen metinlerarasılık kavramına göre tüm söylediklerimiz ve yazdıklarımız geçmişteki diğer metinlerden izler taşır. Bu sebeple, hiçbir metin tam anlamıyla diğer metinlerden bağımsız değildir. Bütün metinler kendinden önceki metinlerle bağlantı ve alışveriş içindedir ve yeni metinler metinlerarası ilişkiler sağlanarak oluşmakta ve zenginleşmektedir. Yeni metinler oluşturulurken eser sahipleri içindeki buldukları dönemdeki veya önceki dönemlerdeki metinlerden, daha önce gördükleri ve duyduklarından beslenmekte ve bunları kendi sunacakları eserlere uygun şekle getirip kullanmaktadır. Eserlerin ulaşacağı kitle de aynı şekilde daha önce gördüğü ve duyduğu sözcükler yardımıyla metinleri anlayacak ve yorumlayacaktır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, kullanılan sözcüklerin kişilerden ve zamandan bağımsız bir şekilde var olduklarını söylemek mümkün olacaktır. Bir metni metinlerarası bağlamda incelemek o metnin diğer metinlerle ilişkisini gözler önüne serecektir. Bu yönde karşılaştırmalı incelemeler yapmak, günümüzdeki teknolojik gelişmeler ve siyasi ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda daha da önem kazanan metinlerarası ilişkileri yansıtmak açısından önemli olacaktır. Bunun yanında, sadece yazılı edebi eserleri değil sinema, tiyatro, müzik, dans, resim ve mimari gibi sanat alanlarını ve sözlü olarak ortaya çıkan edebiyat eserlerini de kapsayacak şekilde yapılan incelemeler metin ve metinlerarasılık kavramlarına daha kapsamlı bir bakış açısı sunacaktır. Bu sebeple, bu çalışma kapsamında Grimm Kardeşler tarafından şekillendirilen Pamuk Prenses masalıyla Hollywood yapımı Pamuk Prenses ve Avcı filmi metinlerarası ilişkileri açısından incelenecektir.

2. Kuramsal Arka Plan

Edebiyat ve edebiyatı etkileyen diğer alanlardaki değişim ve gelişmeler metin incelemeleri alanına da farklı bakış açıları getirmektedir. Vardar'ın "inceleme konusu olan düzlemdeki sözcükler bütünü" (Vardar, 2002) olarak tanımladığı metinler birçok farklı açıdan incelenmektedir. Metinlerarasılık da metinleri incelerken onların diğer metinlerle ilişkilerini ve kendilerini sözcüklerin dünyasında nasıl konumlandıklarını görmek açısından kapsamlı bir bakış açısı sunmaktadır.

Metinlerarasılık 20. yüzyıldaki toplumsal değişim ve dönüşümlere paralel olarak ortaya çıkmıştır. 1945'lerde başladığı söylenebilecek olan ve 1980'lerde edebiyat alanında sık kullanılmaya başlayan postmodernizm metinlerarasılık anlayışına bir dayanak olmuştur. postmodernizm modernizmi eleştirir. Modernizmin aksine eskiyi yadsımaz, geçmişle ilişkisini sıkı tutmaya çalışır. Postmodernizmde modernizmde olduğu gibi katı kurallar yoktur. Bu akımda geçmiş tamamen yadsınmaz; geçmişten parçalar alınır, yeniden yorumlanır ve tartışmaya açık hale getirilir. Bu

sebeple, postmodernizm akımına göre “akıl yolu bir” değildir. Kişi sayısı kadar yol vardır ve mutlak doğru yoktur. (Uçan, 2009).

Metinlerarasılık kavramına dayanak oluşturan bir diğer akım da yapısökümcülüktür. Jacques Derrida'nın öncülüğünü yaptığı bu akım edebiyat alanını da etkilemiştir. Bu akım Batı felsefesine bir eleştiri olarak ortaya çıkmıştır. Yapısökümcülükte “determinist bir algılama ve yorumlama, nedensellik, nesnellik, hiyerarşik bir gerçeklik, tek bir doğru yoktur” (Uçan, 2009). Dolayısıyla, yapısökümcülükte herkes için geçerli kesin kurallar bulunmadığını söylemek mümkündür. Bu akımda temel amaç “yazı bir gerçeği nasıl aktarır, nasıl yıkar ya da bozar?” sorusuna cevap aramaktır (Gülmez, 1998). Derrida, gösteren ile gösterilen arasında tek bir bağlantı olmadığını savunur ve bir gösterenin anlamının diğer bütün gösterenlere bağlı olduğunu belirtir. Bu savıyla Derrida yapısalcı görüşten ayrılır ve metinlerin anlamının, metinde olmayanla, söylenmeyenle de ilişkili olduğunu ifade eder. Bu savını kanıtlamak için de metinleri yapısöküm yöntemi ile inceler ve önemsiz sayılan ayrıntılara eğilerek bu ayrıntıların, metnin kendi mantığını sarstığını, yadsıdığını belirtir (Moran, 2011). Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, yapısökümcü okuma ve incelemede anlamın herkes için sabit olmadığı ve kesin sınırlarla çevrilmediğini, dolayısıyla farklı kitlelerce farklı yorumlamalara açık olduğunu söylemek mümkündür. Bu sebeple, yapısökümcülük yaklaşımı feminist düşünür ve araştırmacılar gibi metinlerin farklı şekillerde okunabileceğini savunan birçok kişi tarafından desteklenmiştir.

Metinlerarasılık kavramı ise ilk olarak Julia Kristeva tarafından 1967 yılında kullanılmıştır. Kavramın farklı tanımları bulunmasına rağmen kavram temelde hiçbir metnin orijinal olmadığı ve her metnin diğer metinlerle ilişkisi sonucu dönüşüme uğradığı düşüncesine dayanır. Kristeva'ya göre metinlerarasılık başka bir metne ait unsurları taklit etmek ya da onları olduğu gibi yeni bir metne sokmak işlemi değil, bir yer ya da bağlam değiştirme (transposition) işlemidir (Aktulum, 2000: 43-44). Kristeva metinlerarasılığı “Her metin bir alıntılar mozaigi gibi oluşur, her metin kendi içinde başka bir metnin eritilmesi ve dönüşümüdür” şeklinde açıklar (Aktulum, 2000: 41). Bakhtin metinlerarasılık kavramını kullanmasa da Kristeva'nın metinlerarasılık düşüncesinin temeli Mikhail Bakhtin'in diyalojizm (söyleşimcilik) kavramına dayanır. Bakhtin'in söyleşimcilik önermesinde söylem, söyleyenle söylenen arasındaki karşılıklı etkileşim ile anlam kazanır ve belli bir kültürel çerçevede üretilir (Bakhtin, 2001). Bakhtin'in metinlerarasılık düşüncesini kendi sözleriyle özetleyebiliriz: “Başkalarının sözcüklerinin dünyasında yaşıyorum”. Kristeva'nın metinlerarasılık yaklaşımının Bakhtin'in söyleşimcilik kavramına dayanmasına rağmen kavrama bakış açılarında bir fark bulunmaktadır. Kristeva metinden ve metinlerarasılıktan her türlü insan izini siler ve onları yalnızca dil olgusu kapsamında ele alır. Bakhtin ise insan üretimi olan her şeyi bir metin olarak ele alarak söz konusu metin üzerinden insanı anlamaya çalışır (Rızvanoğlu, 2006). A. L. Becker'a göre ise tüm dil kullanımları “önceki metinlerin yeni bağlamlara göre şekillenmesi”ni kapsar (Becker, 1995). Becker'in önceki metin kavramı da Bakhtin'in söyleşimcilik kavramına dayanır: Tüm sözcüklerin bir geçmişi vardır; konuşurken ve yazarken önceki dil tecrübelerimizden yararlanırız ve başkalarının sözcüklerini kendi amaçlarımız için kullanırız (Gordon, 2006). Türkiye'de ise Kubilay Aktulum metinlerarasılık alanında kapsamlı çalışmalar yürüten araştırmacılardan biridir. Aktulum'a göre metinlerarasılık “bir yeniden yazma işlemi”

olarak açıklanabilir. Bu yeniden yazma işlemi ışığında, bir yazar bir başka metni açık ya da kapalı göndermeler vasıtasıyla kendi metninin bağlamında yeniden oluşturmaktadır. (Aktulum, 2000: 39-40)

Farklı kuramcılarının birtakım farklılıklara rağmen aynı temele dayanan metinlerarasılık ile ilgili savlarını bir arada düşündüğümüzde, metinlerarasılık kavramında hiçbir metnin yeni olmadığı ve dili gerek yazılı gerek sözlü kullanımlarımızda her zaman önceki tecrübelerimize ve bilgilerimize gönderme yaptığımızı söyleyebiliriz. Bu şekilde, önceki metinleri farklı ortamlarda, iletişim kurmayı hedeflediğimiz farklı hedef gruplarıyla iletişimimizde kendi amaçlarımız için kullanmış oluruz. Bu bağlamda düşünüldüğünde, hiçbir metin tamamen “orijinal” değildir.

Metinler arasındaki ilişkiler birçok çalışma için araştırma konusu olmuştur. Günümüzde ise farklı sanat dalları ve disiplinler arasındaki sınırların kalkması ile metinlerarasılık sadece edebi metinlerde değil genelde tüm sanat dallarında ele alınmaktadır. Birçok araştırmacı gerek yazılı eserler, gerekse filmler ve diziler gibi görsel medyada yayınlanan eserler arasındaki ilişkileri incelemektedir. Bu çalışma bağlamında ise Pamuk Prenses masalı ve Pamuk Prenses ve Avcı filmi metinlerarasılık kavramı ışığında karşılaştırılarak incelenecektir.

Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler Masalı ve Pamuk Prenses ve Avcı Filmi Üzerine

Peri masalları bir tür halk masalıdır. Bu masalarda büyücüler, prens ve prensesler, kraliçeler, devler, konuşan hayvanlar, ejderhalar, cinler ve periler gibi öğeler bulunmaktadır. Bu öğelerin kullanımıyla peri masallarında hayret verici ve doğa üstü olaylar meydana gelmektedir (Discovering Fairy Tales, 2012). Doğüstü öğelerin ve olayların kullanıldığı bu türde günlük hayatla ilgili verilmek istenen iletiler bulunmaktadır. Bu masallar zamanla tekrar tekrar anlatılmış, iletileri zamanla meydana gelen değişimlere uygun bir şekilde farklı metin türlerinde de kullanılmıştır. Sinema sektörü de peri masallarının uyarlandığı, iletilerinin farklı zamanlarda farklı hedef kitlelerine ulaşması amacıyla kullanıldığı alanlardan biridir.

Pamuk Prenses ve Avcı filminde Alman Grimm Kardeşler (Jacob ve Wilhelm Grimm) tarafından halk arasında anlatılan masallardan derlenen ve 1812 yılında basılan Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler (Wolford, 2012) masalına göndermeler bulunmaktadır. Film bu masalın yapışökümcülük yöntemiyle yeniden yorumlanmasıyla oluşmuştur. Bu sebeple, birçok farklı versiyonu bilinen masalın Grimm Kardeşler tarafından derlenen ve bu çalışma bağlamında incelenecek olan versiyonunun konusundan kısaca bahsetmekte fayda olacaktır.

Krallığın birinde Kraliçe karlı bir günde içinden keşke kar kadar beyaz, kan kadar kırmızı, kasnağın tahtası kadar siyah bir çocuğum olsaydı der. Kısa bir süre sonra bu dileği gerçek olur, ancak Kraliçe ölür. Kıza Pamuk Prenses adı verilir. Bir yıl sonra kral yeniden evlenir. Yeni Kraliçe güzel bir kadındır, ancak kibirlidir ve hükmetmeyi sever. Güzellik konusunda ise bir başkasının kendisini geçmesine dayanamaz. Kraliçe sihirli aynasına “Ayna ayna, söyle bana, var mı benden daha güzeli bu dünyada?” diye sorar. Ayna onun en güzel olduğunu söyler. Ancak, Pamuk Prenses büyüdükten sonra ayna Kraliçeye Pamuk Prensesin ondan daha güzel olduğunu söyler.

Buna sinirlenen Kraliçe bir avcıya Pamuk Prensesi ormana götürmesini ve onu öldürüp kalbini kendisine getirmesini söyler. Ancak avcı Prense acır ve onu ormana bırakır, bir hayvanın kalbini Kraliçe'ye götürür. Kraliçe kalbi yer ve Prensesin sonunun geldiğini düşünür. Bu sırada Prenses ormanın içinde korku içinde dolaşırken küçük bir eve rastlar. Burada Yedi Cüceler yaşamaktadır. Pamuk Prenses ve cüceler ilk başta birbirlerinden çekinmekle birlikte zamanla birbirlerini severler ve evde işbirliği yaparlar. Daha sonra, Kraliçe, Prensesin yaşadığını sihirli aynasından öğrenir ve intikam almak ister. Yaşlı bir satıcı kadın kılığına girer ve kendisini eve alan Prensesi zehirler. Akşam eve gelen cüceler Prensesi kurtarır, bunu yapanın Kraliçe olduğunu anlar ve Prensesi uyarır. Kraliçe aynasından Prensesin yaşadığını öğrenince bu sefer zehirli bir tarak hazırlar. Pamuk Prenses Kraliçeyi içeri almaz, ama saçını taramasına izin verir. Tarak saçına değer değmez Prenses düşer. Cüceler onu yine kurtarır ve uyarır. Kraliçe durumu öğrenince yine sinirlenir ve zehirli bir elma hazırlar. Prenses elmayı yiyince düşer ve ölür. Kraliçe aynasından en güzelin kendisi olduğunu duyunca tekrar mutlu olur. Cüceler prensesi kurtarmak için her şeyi yaparlar. Ancak Prenses canlanmayınca üç gün yas tutarlar. Cüceler Prensesi gömmeye kıyamaz ve ona camdan bir tabut hazırlarlar. Her gün bir cüce başında nöbet tutar, hayvanlar bile Prenses için yas tutarlar. Bir gün Kralın oğlu gelir ve cücelere Prensesi götürmek için her şeyi verebileceğini söyler, ama cüceler önce bunu kabul etmez. Sonrasında ise ona üzülür ve teklifini kabul ederler. Prensin adamları tabutu taşıırken Prenses'in boğazındaki elma parçası düşer ve Prenses canlanır. Prenses uyandığında Prensi görür ve onunla gitmeyi kabul eder. Daha sonra evlenirler. Durumu öğrenen Kraliçe ilk başta düğüne gitmek istemez, sonrasında onu görmeden huzura eremeyeceğini düşünür. Düğüne gittiğinde ise kızgın demirden ayakkabılarla ölene kadar dans etmeye mahkum edilir (Snow-white, 2017).

Yönetmenliğini Rupert Sanders'ın, senaristliğini Evan Daugherty, John Lee Hancock ve Hossein Amini'nin üstlendiği 2012 Amerika yapımı Pamuk Prenses ve Avcı filminde Grimm Kardeşlerin masalıyla benzer ve farklı yönler bulunmaktadır. Film Pamuk Prensesin günümüze uyarlanmış bir şeklidir. Genel olarak bakıldığında, filmde özellikle günümüzün mücadelecı yapısına paralel olarak mücadelelere daha fazla ağırlık verilmiştir. Ayrıca, masaldaki masumiyetin aksine günümüz insan ilişkilerine ve sinema dünyasına uygun olarak cinsellik öğelerine de yer verilmiştir.

Metinlerarası ilişkilere geçmeden önce filmin konusunu özetlemek faydalı olacaktır. Kraliçe Pamuk Prensesi doğurduktan bir süre sonra ölür. Kral esir olduğunu düşündüğü bir kadını kurtarır ve onunla evlenir. Kraliçe Ravenna, Kralı evlendikleri gece öldürür. Daha sonra ise tüm krallığı ele geçirir. Pamuk Prensesi hapseder. Pamuk Prensesi öldürmemesinin sebebi o büyüdüğünde onun kalbi sayesinde ölümsüz olacak olmasıdır. Onu öldürmeye karar verip kardeşini yanına gönderdiğinde Prenses kaçır. Bunun üzerine Kraliçe Prensesin peşine bir avcı takar. Ancak, Avcı Eric kraliçenin ölen eski karısını canlandırmak için kendisine verdiği sözü tutmamasına sinirlenir ve aynı zamanda prensesi öldürmeye kıyamaz. Bunun üzerine prenses ile birlikte kaçarlar. Sihirli ormanda cücelere rastlarlar. Cücelerle ilk başta anlaşamazlar, ancak prensesin kim olduğunu öğrenince onlar da prenses ve avcının yanında yer alır. Avcı onlara dövüşmeyi öğretir. Bu sırada sihirli aynasından prensesin yaşadığını öğrenen kraliçe onu öldürmek için ilk önce kardeşini

gönderir. Ancak, kardeşi öldürülür. Sonrasında, kraliçe, prensesin çocukluk arkadaşı William'ın kılığına girerek ona elma verir ve prenses ölür. Cüceler yas tutarlar, William prensesi öper, ancak o uyanmaz. Daha sonra avcı prensesi öper ve prenses uyanır. Sonra prensesin liderliğinde kraliçeye karşı savaşır. Prensес avcının kendisine öğrettiği bir hamleyi kullanır, kraliçe ölür ve savaş kazanırlar. Prensес yeni kraliçe olur.

3. Metinlerarasılık Bağlamında Bir İnceleme

Filmde metinlerarasılık bağlamında sık kullanılan yöntemlerden anıştırma yapılarak Pamuk Prensес ve Yedi Cüceler masalıyla metinlerarası bir ilişki kurulmuştur. Aktulum'a göre anıştırma "bir şeyi doğrudan anlamadan belirtmedir". Anıştırma yaparak eser sahibi hedef kitlesinin belleğine hitap eder; bir şeyi ifade ederken onu düşündüren başka bir şeyden yararlanır ve onu açıkça söylemek yerine telkin yoluyla anlatır. (Aktulum, 2000).

Hem masalda hem filmde gençlik, güzellik hırsı ve bencillik duyguları ortaktır. Bu duygulara yenik düşen kötü karakter her ikisinde de bir kadındır. Masaları feminist bakış açısına göre yapısöküm yöntemiyle yeniden yorumlayan feminist düşünür ve araştırmacıların karşı çıktığı bu tutum filmde de sürdürülmektedir. Bunun yanında, her iki eserde de Pamuk Prensес güzellik ve iyilik temsilcisi olarak resmedilmektedir.

Kraliçenin masalda olduğu gibi sihirli bir aynası vardır ve masalda da geçen meşhur "Ayna ayna, söyle bana, var mı benden daha güzeli bu dünyada?" repliğini kullanarak dünyadaki en güzel kadın olup olmadığını bu ayna sayesinde takip eder. Bu da Kraliçeye doğüstü bir güç atfetmektedir. Aynı zamanda, kadınların kendilerini güzel hissetme ve hatta buldukları toplum içinde en güzel kadın olma konusunda bir hırs atfedilmiştir.

Masal ve filmde cüceler yer alması da metinlerarasılık örneklerinden biridir. Bu cüceler madencidir ve baltaları vardır. Prensесle karşılaştıkları ortam birbirinden farklı olmakla birlikte her ikisinde de prenses ve cüceler hemen arkadaş olmazlar. Cüceler ilk başta prensese temkinli yaklaşır, ama daha sonra arkadaş olurlar. Cüceler masaldakinin aksine prensesi kurtaran kişiler olmamakla birlikte prensesi koruma rolleri filmde de sürdürülmüştür. Prensес de bir kadın olarak daha aciz gösterilen ve erkek karakterler tarafından korunması gereken kişi rolünü sürdürmüştür.

Kraliçenin amacı her iki metinde de prensesin kalbini almaktır ve amacına ulaşmak için yılmamakta, her yolu denemektedir. Kraliçenin amacına ulaşmada en son ve en etkili silahı hem masalda hem filmde zehirli elmadır. Ancak, her ikisinde de prensesi öldürmeyi başaramaz, sadece geçici ve derin bir uykuya dalmasına sebep olur. Masalda da filmde de prensesin kurtarıcısı bir erkektir. Filmin sonunda prensesin tahta geçmesiyle masalın da ana iletişiyle örtüşen bir çizgi izlenir: İyiler sonunda mutlaka kazanır.

Metinlerarasılık bağlamında daha önce sunulan eserlerden yola çıkmakla birlikte eserler farklı bir hedef kitlesi için, farklı amaçlarla tekrar anlatılabilmektedir. Dolayısıyla, metinlerarasılık ilişkisi bulunan eserlerde aynı zamanda farklılıklar da olmaktadır. Pamuk Prensес ve Avcı filminde de bu

durum söz konusudur. Filmde olay örgüsü, kahramanlar ve ağırlık verilen duygularda çeşitli farklılıklar gözükmetedir.

Filmde masalın aksine masumiyetle hırsın çatışması çok daha vurgulu bir şekilde verilmektedir. Bunun yanında, Prenses ve Williams arasındaki duygusal ilişki ve avcının eski eşine duyduğu sevgi gösterilerek aşk temasına daha yoğun yer verilmiştir. Cinsellik içeren sahneler ve yoğun bir şekilde şiddetle içeren sahneler de eklenmiştir. Ayrıca, prensesin dua edişinin gösterilmesiyle dini motiflere de yer verilmiştir.

Masalda Prensesin annesi kızı doğduktan kısa bir süre sonra ölürken filmde daha geç ölür ve kral da kızı daha büyükken evlenir. Kraliçe gençlik, güzellik hırsı ve bencillik dışında krallıkları mahveden taht düşkünü biri olarak da resmedilmektedir. Kraliçe başkalarını yaşlandırarak gençleşmekte, ancak prenses güzelleştikçe kraliçenin güçleri azalmaktadır. Kraliçe aynı zamanda sağ kolu da olan kardeşini bile önemsemeyecek kadar bencil ve kralı öldürecek kadar kötü biri olarak betimlenmektedir. Cücelerle ilgili yukarıda belirtilen benzerliklerin yanında bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Öncelikle 7 değil, 8 cüce vardır. Pamuk Prensesle evde karşılaşmazlar ve ev ortamını paylaşmazlar. Cüceler ilk başta çok çalışkandır, ancak krallık yıkılınca kendilerini eğlenceye ve alkole vermişlerdir. Filmde görüldükleri kısımda bu ikinci hayat tarzları görülmektedir. Masaldakinin aksine, kraliçeye karşı savaşta cücelerden bazıları ölür. Ayrıca, prensesi kurtaran cüceler değil, avcıdır.

Kraliçenin prensesi öldürmeye çalışırken geçen olay örgüsü de farklılık göstermektedir. Masalda kraliçe ilk önce avcıyı gönderir, avcı prensesi öldürdüğünü söyleyip bir hayvanın kalbini götürür. Ancak daha sonra prensesin ölmediğini öğrenen kraliçe amacına ulaşamayınca 3 farklı nesneyle prensesi öldürmeyi dener ve sonucunda başarılı olur. Filmde ise kraliçe ilk önce kardeşini, sonra avcıyı gönderir. Onlarla amacına ulaşamayınca zehirli elmayla öldürür. Filmde avcı, prensesi öldürmeyeceğini açıkça söylemektedir.

Filmde prenses masaldakinin aksine pasif bir rolde değil, aktif bir rolde yer almaktadır. Masalda prenses sadece olaylardan etkilenen, ev işleri yapan ve hayatı tamamen başkaları tarafından kurtarılan ve aşırı denilebilecek ölçüde saf olan bir kişi rolünderken filmde zindandan kaçışından itibaren aktif rol almaktadır. Ayrıca, mutlu sonda prens bulunmamaktadır, sadece prenses vardır. Dolayısıyla masaldakinin aksine filmde bir kadını sadece bir erkeğin kurtarabileceği ve bir kadının mutlu sonunda mutlaka bir erkek olması gerektiği düşüncesi desteklenmez. Bu da kadının toplumdaki yerinde değişimlerin bir yansıması olarak düşünülebilir.

4. Sonuç

Grimm kardeşlerin yıllar önce yazdığı Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalıyla güncel bir film olan Pamuk Prenses ve Avcı'nın metinlerarasılık bağlamında incelenmesi sonucu her iki eser arasında benzerlikler ve farklılıklar bulunduğu saptanmıştır. Tespit edilen benzerlikler metinlerarasılığın temeli olan hiçbir metnin orijinal olmadığı ve bütün metinlerin kendinden

önceki metinlere dayandığı savını doğrular niteliktedir. Belirlenen farklılıklar ise her iki eserin farklı zamanlarda farklı hedef kitleleri göz önünde bulundurması sebebiyle olağandır.

Çalışmanın sonucunda, farklı alanlarda verilen eserlerin birbirleriyle iç içe olabileceği, aynı iletinin aradan çok uzun zaman geçse bile farklı ortamlarda ve farklı metin formatlarında farklı yorumlamalarıyla yeniden üretilebileceği sonucuna varılmıştır. Eserleri incelerken metinlerarası bakış açısından faydalanılması metinleri tam ve doğru anlamamıza, çağın şartlarını göz önünde bulundurarak eserleri yeniden yorumlamamıza ve farklı yaklaşımları görmemize olanak sağlamıştır. Bu yaklaşım metinlerin Kristeva'nın belirttiği gibi "alıntılar mozaığı" olma özelliğini göstermiştir.

Kaynakça

- Aktulum, K. (2000). *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Öteki Yayınları.
- Bakhtin, M. (2001). Romanda Söylem. İrzık, S. (Ed.) *Karnavalardan Romana Mikhail Bakhtin Edebiyat Teorisinden Dil Felsefesine Seçme Yazılar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, s. 33-79.
- Becker, A. L. (1995). *Beyond Translation: Essays toward a Modern Philology*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Discovering Fairy Tales. (2012). *Teacher's Activity Guide*. http://teacher.scholastic.com/writewit/mff/fairytales_discovering.htm adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 15.05.2015)
- Gordon, C. (2006). Reshaping Prior Text, Reshaping Identities. *Text & Talk*. 26 (4/5). S. 545-571.
- Gülmez, B. (1998). İki Eliyle Yazmak ya da Jacques Derrida. *Argos*, Sayı: 2. s.81-82.
- Moran, B. (2011). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Rızvanoğlu, E. (2006). *Söyleşimcilik, Metinlerarasılık: Bakhtin, Kristeva, Barthes*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı, Ankara.
- Snow-White (2017). *Grimms' Fairy Tales*. www.grimmstories.com/en/grimm_fairy-tales/snow-white adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 12.05.2015)
- Uçan, H. (2009). Modernizm/Postmodernizm ve J. Derridanın Yapısökümcü Okuma ve Anlamlandırma Önerisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 4 (8).
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Wolford, K. (2012). Snow White, by Jakob and Wilhelm Grimm, 1812 Version. *Enchanted Conversation: A Fairy Tale Magazine*. <http://www.fairytalemagazine.com/2012/05/snow-white-by-jacob-and-wilhelm-grimm.html> adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 13.05.2015)